

Szóömlés

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 22. szám, 2019. május 31.

A lap csaknem két teljes oldalán ömlenek a szavak ünneplendő egy harminc év előtti eseményt (Vargha János: *Szómágia*, 2019/20., máj. 17.). 1989. május 13-án jelentette be az akkori miniszterelnök, Németh Miklós, hogy hazánk felfüggeszti a Bős-Nagymaros közös magyar-csehszlovák vízlépcsőrendszer szerződését és vele együtt az építési munkálatokat. Ezt ünnepli cikkében a vízlépcső ellen hadat folytató Duna Kör egyik alapítójaként Vargha János. Kár, hogy a szerző különlegesen hosszú szómágiája mit sem szól a következményekről. Arról, hogy ezáltal elmaradt a magyar Duna-szakasz hajózhatóvá tétele nagyobb merülésű hajók számára. Tehát a Duna-Rajna-Majna európai vízi út nálunk alig járhatóvá válik. Mintha megépült volna egy szép széles, többsávos autópálya kontinensünkön átívelve, de nálunk, a mi szakaszunkon ez csupán egy kátyús utacska lenne. Márpedig a vízi út a legolcsóbb és a leginkább természetbarát szállítási lehetőség. Nagyon primitíven fogalmazva: ha a szállítás légi úton mondjuk száz egységbe kerül, akkor közúton mintegy 80 egység, vasúton 60, vízen pedig 10-20 egység. És nincs kipufogógáz, nincs dízelhajtás, tehát a természetvédelemnek is eleget teszünk. További diadala lehet a Duna Körnek, hogy sikerült eldobnunk a közös létesítmény tározójának kulcsát, ami pedig a mi zsebünkben lett volna. Nemkevés problémát jelent, hogy nem oldottuk meg a Szigetköz biztonságos vízellátását. Továbbá nem épült meg egy híd a Dunakanyar két partja között. Súlyos hátrány, hogy megromlott a viszonyunk északi szomszédunkkal, és el is veszítettünk egy nemzetközi pert velük szemben. Az osztrák építők viszont csudajól jártak, mert nemcsak kötbérigényüket kellett teljesítenünk, hanem még az idehordott anyagaikat, gépeiket is otthon tudták hasznosítani saját új vízlépcsőjük építésénél. (Mellékesen éppen ideje lenne végre megvalósítani a Duna-Tisza csatornát, hogy az Alföld az egyre gyakoribb szárazságok idején vízhez juthasson. Ehhez viszont meg kell majd építeni egy duzzasztót Fadd környékén.)

Utoljára hagytam az elmaradt energetikai hasznot, mert az voltaképpen csak egy hasznos melléktermék lett volna. A nagymarosi vízlépcsőt rendszerint vízerőműként emlegetik, holott alapvetően nem az volt a rendeltetése. Mint mondtam, az energiát csak mintegy mellékesen nyertük volna ki belőle. Nem túl sokat, de nem is keveset: 440 megawattot. Ez egy – ma már „réginek” mondható – paksi atomreaktor teljesítménye volt, tehát atomerőművünk teljesítményének negyedét kaptuk volna.

Vargha János büszkén sorolja, milyen nagy személyiségek, kiváló írók-költők harcoltak a vízlépcső ellen. Valóban roppantul figyelemre méltó e lista, ám egyúttal igencsak különös vegyülék is. Csurka István és Esterházy Péter, Csoóri Sándor és Eörsi István, Lezsák Sándor és Vas István. Mindegyikőjük kiváló vízépítési, vízgazdálkodási, közgazdasági, a biológia, a fizika és kémia alapjait jól ismerő szakember. De félre a tréfával, vajon mennyire lenne adekvát, ha a szakmájukban igencsak kiváló mérnökök hoznának ítéletet, mondjuk irodalmi alapvetésekben? Még akkor is, ha nem egy mérnök tenné, hanem a magyar mérnöktársadalom legkiválóbbjainak összessége?

A tanulság igencsak keserves. Politikai harcok és hatalmi törekvések áldozataként elvesztettünk egy csaknem elkészült fontos műszaki létesítményt. Nem csupán az én véleményem, hanem sokunké, amikor kijelentem: nagyon nagy a valószínűsége, hogy még ebben az évszázadban megépül a nagymarosihoz hasonló célú, méretű, hasznosságú vízi mű. A nagymarosihoz hasonló, de nyilván nem ugyanolyan. Annak ellenére, hogy azt szó szerint évtizedeken át készítették elő, mértek folyamatosan, különböző szempontok szerint, vizsgálatok sorát végezték, modellezték, számították, iteráltak, vitatkoztak felette a szakemberek. Még hozzá nemzetközileg is nagy elismerést kivívott szakemberek. Akik, nem is melleleg, jó hazafiak is voltak, szolgálni és nem gyengíteni akarván nemzetüket. Kár, hogy a *Szómágia* igencsak hosszú

szóáradatában még csak említés sem esik róluk. Igaz, a fentiekben idézett definíció szerint a szómágia fogalma magában hordozza azt is, hogy az szóban elkövetett ráolvasás, átok.

(A szerző villamosmérnök)